

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“, v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Leto XV.

V Celovcu, 25. kimovca 1896.

Štev. 27.

Vabilo.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem napravi

v nedeljo dne 27. sept. ob 1/3. uri popoldne

javen shod

v Pokrčah

pri g. Rupertu Lahu p. d. Leitnerju.

Ob ugodnem vremenu na prostem.

Razgovarjali se bomo o položaju in potrebah kmetijskega stanu v verskem, gospodarskem in narodnem oziru!

Slovenski kmetje, pridite vsi! Odbor.

Glavna volitev dne 21. sept. 1896.

Ohranili smo, kar smo imeli že prej, in pridobili še jednega slovenskega poslanca. — To je veselo poročilo, s katerim danes stopamo pred svoje bralce. Borba je bila huda, težav mnogo, delo ogromno; hvala Bogu, ni bilo zastoj! Glas višjega pastirja je našel med koroškimi Slovenci glasen odmev v djanju, v dobrih volitvah! Slovenci pokazali so sijajno, da se zavedajo svojih pravic in dolžnostij, da so politično zreli in da globoko spoznavajo važnost volitev. Slava zató vsem našim možem od Spodnjega Dravberga do Šmohora, slava vsem, ki so se potrudili in delali zvesto in neutrudno za dobre volitve. Niso delali zastoj, kakor je lepo pokazal dan 21. septembra. — Slovenci so se udeležili povsod volitev, tudi tam, kjer ni bilo misliti na zmago. Tudi v beljaškem in celovškem okraju so prišli, volili kakor jeden mož, a s tem pokazali, da tudi v teh krajih še živijo Slovenci, in da ne udamo se tujemu nasilstvu. Slava posebej še tem hrabrim možem!

V sledečem podamo poročila iz posameznih volilnih okrajev.

I. Okraj Velikovec je bil in ostane naš. Izmed 114 volilnih mož jih je prišlo 107. Sloven-

ska poslanca, gg. *Gregor Einspieler* in *Franc Muri* sta dobila po 100, nasprotnika *Plešivčnik-Tempohar* in *Seifric* le 5 in 7 glasov. Čast. g. *Fr. Treiber* in *Papič* sta dobila po 1 glas. Zmagali smo tú sijajno že prej, ali s toliko večino še nikoli. Slava zató našim volilcem! Živela poslanca!

II. Okraj Smohor. Tu smo pridobili sijajno zmago, tretjega slovenskega poslanca na Koroškem. Tú je prej kraljeval dr. Abuja, tú so nasprotniki napeli vse sile, rabili vse pripomočke, da nanesejo razpor v naše vrste, pa zastoj. Nasprotniki so imeli na razpolago ogromne svôte denarja. Po 5 do 10 gld. so ponujali za jeden glas! Ni jim pomagalo! Laž, zavijanje, ves pritisk se jim ni obnesel. Naši možje, trdni *Ziljani* in *Kanalčani*, so stali trdno, neupogljivo, kakor gorski vrhovi nad njimi in sijajno so zmagali. Nasprotniki so kar po vrsti napravljali shode. Še dan pred volitvijo je prihrumel njih general dr. Abuja v Šmerče, pa tudi to ga ni rešilo! Ni mu več dano, da bi *Ziljanom* še dalje — poslančeval! Propadel je on in *Steinwender* z 28 glasovi, izvoljena sta naša moža gg. *Franc Grafenauer* in *Janez Huber* z 52 glasovi! Vsa čast volilcem, ki so tako složno volili, ki se niso dali pregovoriti!

III. Okraj Celovec. Dasi v tem okraju nismo mogli pričakovati kakega vspeha, udeležili smo se vendar-le volitve in dosegli častno manjšino. Izvoljena sta *Fr. Kiršner* in *Fr. Huber* s 108 glasovi. Naša kandidata, gg. *Mart. Štih* in *M. Toff* sta dobila 36, g. *M. Prosekar* 1 glas. Izmed teh glasov sta bila samo dva nemška. Čudno se nam je zdelo, da so smeli nekteri od nasprotnikov voliti, dasi niso imeli pooblastilnih listov s seboj. Volitev se je vršila mirno. Samo po končani volitvi je zaklical neki liberalni vročekrvnež: „hoch Hirtenbrief“, pa točno se mu je odgovorilo: „Zivio Gegenhirtenbrief.“ — Slava našim možem. Sedaj sicer nismo zmagali, pa upamo, da pojde boljši v bodoče!

IV. Okraj Beljak. Tudi tú so se naši polnoštevilno udeležili volitev in pokazali, kako hrabro stoji beljaška okolica za katoliško slovensko stranko. Ker med Nemci ni bilo nobenega konservativnega glasú, sedaj še nismo zmagali, a upanje imamo na bodočnost. Izvoljena sta liberalca *Oraž-Oštinjak* in *Bartlme* s 60 glasovi. Naša kandidata, vrla gg. *Jožef Paul-Rutar* in *Ko-*

bentar sta dobila 27 glasov. Živeli slovenski volilci!

V. Drugi okraji. Po nemških okrajih je šlo zelo slabo! Nemci plešejo še vedno, kakor jim liberalci žvižgajo in zató sedaj tam katoliška stranka še ni pridobila vspehov. — V labudski dolini (*Volsberg*) sta izvoljena liberalca *Černik* in *Hönlinger* z 62 in 59 glasovi. Katoliška kandidata *Tatschl* in *Angerer* sta ostala s 26 in 24 glasovi v manjšini. — V okraju Št. Vid sta izvoljena *P. Funder* s 85 in *G. Hock* s 75 glasovi. — V okraju Špital je prišlo od 100 mož 66, ki so soglasno izvolili liberalca *A. Wernisch* in *D. Kutz*.

Končan je boj častno za nas Slovence! A ni še konec delu. Treba se odločno pripraviti za državnozbornske volitve, ki so tudi pred durmi. I za nje velja: Ne udajmo se! Odločno naprej! —an.

Zahvala!

Danes izpolnujemo prijetno dolžnost, ko se srčno zahvaljujemo vsem volilcem in volilnim možem za junaško in neustrašeno obnašanje pri končanih deželnozbornskih volitvah. Zmaga je naša! To je nam najlepše plačilo. V dveh okrajih, v velikovškem in šmohorskem, smo sijajno zmagali; v beljaškem in celovškem vsaj dosegli častne manjšine. Upamo, da prihodnjic zmagamo še tú.

Hvala volilcem, volilnim možem, govornikom po naših shodih, sploh vsem, ki so pripomogli k naši zmagi! Živeli! Ne udajmo se! Odbor katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem.

Mac Nevin pa — kuga!

Iz Pokrč nam pišejo: Srečno smo se znebili „kuge na gobcih in parkljih“; dne 28. avgusta je bil živinozdravnik tú, ter preiskal živino. Dne 29. avg. je prišlo na občino uradno naznanilo, da

Podlistek.

Tine in Barigeljc.

VI.

(Barigeljc v Beljaku. — Barigeljc in harambaša pred nebeškimi vrati.)

Oj, te presnete sanje, tako sem dejal, ko sem se oni dan po slavnosti zbudil v Beljaci. Iz Dvora sem jo namreč popihal nalašč na gornjo stran in zvečer prišel v Beljak. V moje veliko začudenje je bilo mesto precej temno. V svojej priprostej pameti sem prej zmeraj mislil, da je v Beljaci, kjer prebivajo tako „razsvitljeni“ liberalci, tudi po noči svetlo, kakor po dnevu. — Na vprašanje, kje je kaka poštna gostilnica, da bi tam prenočil, mi začne policaj naštevati: pri *Fišerji*, potem pri... Hvala lepa, sem rekel in sem jo ubrisal naprej. Pri *Fišerji*, no tam pa *Barigeljc* že ne bo prenočil. Spomnil sem se precej na nekega gospoda iz *Dunaja* — seveda je bil iz *Dunaja*, ker je imel tako lep klobuk, — in ta je tudi hotel pri *Fišerju* prenočiti. Ker je pa zvečer v sosedni gostilni zvedel, kako *Fišer* meče iz hiše tiste ljudi, ki nosijo, kakor v *Rožci*, svoje denarje v njegove hiše, šel je naglo k *Fišerju*, plačal postelj in dal hišni še krono povrh, da bi povedala svojemu gospodu, da on kot pošten *Dunajčan* ne bi mogel mirno spati pod streho takega „imenitnega“ gospoda in liberalnega gostilničarja.

Med potjo sem srečal svojega rojaka, ki me je povabil na večerjo in prenočišče. Po večerji

sem ga vprašal, kaj to pomeni, da je toliko zastav po hišah. Da bi tu bil kak shod, na to še mislil nisem, ker sem sodil, da bi zarad „oslovskega kašlja“, ki je neki v beljaškem okraju, tudi moral prepovedan biti, kakor je bil naš shod v Dvoru.

Moj rojak mi je vse to kmalu pojasnil. Te dni so imeli, dejal je, „südmarkovci“ tu svoj shod. Zaradi tistega „kašlja“ jim shoda niso prepovedali, ker so oni tega kašlja že vajeni, in ker so iz bolj velikega močnega naroda, se vladi ni treba bati, da bi jim škodil. Na slovenski narod, ki se še le razvija in je tako rekoč še v otročej dobi, je treba bolj paziti in opozoriti ga na nevarnosti, da se bo bolj razvil. — Glej no, *Barigeljc*, sem si pri tem mislil, kako skrbijo za nas, pa ti še vedel nisi. Kako mi je pri tej misli srce od same hvalečnosti pokalo.

Ker sem bil truden, sem kmalu zlezal pod odejo. Tiste lepe slovenske pesmi iz Dvora, ki so mi še vedno po ušesih šle, bi me bile kmalu zazibale v sladko spanje, ko ne bi bil zaslišal iz bližnje gostilne nekaj tulenju podobnega. Nisem mogel zaspati. Vstal sem. Moj prijatelj vstopi v sobo in mi pripoveduje, da je to „petje“ tistih „südmarkovcev“, ki so prišli v Beljak, pa so se ga malo preveč nasrkali in zato še tu ostali. Vlegel sem se v postelj in poslušal vedno eno in isto „dindle a-û, a-û“.

Zaspal sem. Ali tisti „a-û, a-û“, ki sem ga v spanji vedno slišal, bil je vzrok čudnih sanj.

Sanjalo se mi je, da sem umrl. Prišel sem pred nebeška vrata, koder mora vsaki, ki gre pred večnega sodnika. Tam sem se srečal z nekom, ki je bil tako podoben celovškemu harambaši kakor

las lasu. Stresel sem se, ker mislil sem si: če bo ta tukaj tudi besedo imel pri sodbi, potem se bo meni, ubogemu Slovincu, slabo godilo.

Enkrat sem ga že mislil nagovoriti, ali stal je tako ponosno, da se ga nisem upal. V roki je imel mnogo papirja. Zdelo se mi je, da se ponuja tukaj za „jezičnega dohtarja“. V življenji je hotel biti „zdravniški dohtar“, pa „nehvaležni svet“ ni hotel njegovih najnovejših iznajdb pripoznati. Mogoče mu je zarad te „strašne nehvaležnosti“ srce počilo in sedaj misli tukaj vstopiti v to novo službo. Saj se je na svetu pokazal dobrega advokata, če mu je prav večasih spodletelo.

Vrata se odprejo in nebeški vratar mirno stopi pred mene. Ker me vpraša ali imam kaj zapisanega iz mojega življenja, se hitro harambaša oglasi, da ima on vse zapisano o meni. Nebeški vratar ga hitro zavrne ter mu reče, da to, kar je on zapisal, je na Koroškem imelo veljavo, ali „pri nas“, pravi, „na to, kar si ti zapisal, nič ne damo.“

Zdaj sem imel že več korajže, ko sem videl, da tukaj harambaša nima besede. Kmalu sva bila z nebeškimi vratarjem gotova. Potem se obrne do harambaše. Imel je res v svojih pismih same tožbe zoper Slovence. Sv. Peter je polglasno bral in tako sem slišal tudi na onem svetu od „kuge“, od „dovice“, od petdesetakov, ki se nalagajo kot kazni govornikom na slovenskih shodih, in Bog vé, kaj je vse tam bilo. Na zadnje pa spregovori nebeški vratar: „Kakor vidim iz tvojih pisem, si ti svoj poklic zgrešil in ti boš pred sodnikom težko obstal. Če si čutil v sebi poklic od Boga za zdravnik, zakaj nisi za dohtarski stan študiral? Če pa

je kuga prenehala in da se s svojo živino lahko zopet gibljemo, kakor nam ljubo in drago. Čisto mirno sta zató dné 3. septembra dva kmeta, p. d. Ruš in Mežnar, gnala svojo živino v Celovec (živinski „pas“, ki je bil povsem pravilno sestavljen, sta imela s seboj). Pa kako se prestrašita, ko jih policaj na noben način ne pusti z živino v mesto, rekoč, da je v Pokrčah še kuga, in da on nič ne vé o tem, da bi se preklicala. Nobena prošnja in sklicevanje na oni ukaz, ki je prišel na občino, ni nič pomagalo. Od Poncija do Pilata sta morala letati moža, da sta, še-le opoludne, našla živino-zdravnika, ki je potrdil, da živina ni več okužena. Med tem je semenj sevčda že minil in kmeta sta na veliki škodi.

Sedaj pa vprašamo: Dné 9. avgusta je slavno c. k. okr. glavarstvo naš kat.-pol. shod prepovedalo v nekaterih urah. Ali ni moglo pozneje v teku 6 dni naznaniti celovškemu redarjem, da je kuga zopet prenehala? Kakšen red je to? Ali gospóda res misli, da sme z nami delati, kakor se jej v njeni moččnosti poljubi?

Ker Vam ravno pišem, naj omenim še to: Pred kakimi tremi leti, je bil g. Mac-Nevin na nekem komisijonu v Slov. Šmihelu. Nekje naleti na podobo našega nepozabnega Andreja Einspielerja. Takrat mu zavrè modra nemška kri in on se ne sramuje reči: Ta hujskač še v grobu ne more mirno spati, ker je v življenju napravil toliko prepira. — Ali se take besede spodobijo političnemu uradniku, ki naj stoji nad strankami? Kdo hujska in dela nemir: tisti, ki se mirno potegujejo za svoje pravice, dane jim po božji in cesarski postavi, ali tisti, ki na tak čuden način nastopajo proti narodnim manjšinam? Odgovor je jase! —i—

Mac Nevin in — volitve!

V celovškem okraju so volitve za nas neugodno izpadle i v krajih, v katerih bi smeli pričakovati zmage. Morda je to marsikomu bolj umljivo, če povémo, da tú glavari g. pl. Mac-Nevin. Danes se imamo pritožiti o tem: V več občinah, zlasti v Slov. Plajberzi in Podgoró je g. Mac Nevin kot komisar odpravljaval volilce iz volilne dvorane, češ, da tam nimajo več opravka, ko so oddali svoj glas. To se nam hkrati čudno in nepostavno zdi. Da hočejo naši možje pri celi volitvi biti navzoči, za to imajo vzrokov dosti. Navadno sedijo v volilnih komisijah, in tako je bilo tudi v imenovanih krajih, sami nasprotniki. Naši imajo zató vendar dolžnost in pravico, da sami pazijo, ali se vse v redu vrši. Pravijo sicer: saj so navzoči pol. komisarji, ki morajo gledati, da se postopa po postavi. Nam pa so znani slučaji ravno iz Rožne doline, da so bile volitve zavolj nepostavnosti ovržene, dasiravno je bil vladni komisar navzoč. Morda vé o tem tudi zlahtni gosp. baron Mac-Nevin?! — V onih krajih torej je spravil vladni komisar iz sobe vse naše volilce, ko so šteli glasove. To je pa naravnost zoper § 36 dež. volilnega reda, ki pravi, da smejo volilci biti v volilni sobi. Volitev je vendar javna, zakaj hoče le g. baron Mac Nevin vse opraviti tako tajno-skrivnostno, v krogu svojih ožjih somišljenikov?! Iz nobenega drugega okraja nam v tem oziru ni došla nobena pritožba, samo iz celovškega! Vidi se, da tú v vsakem oziru vlada drug duh, kakor po ostalem Koroškem. —n.

nisi študiral na to, kako si se upal o boleznih soditi? In ti si se zraven močno opekeli.

Iz vsega tega pisanja tudi vidim, da si Slovence hudo preganjal. Vidiš, v nebesih, kjer je tudi za dobre Slovence prostor, bi ti zopet nemir delal. In sploh ne vem, kaj bi ti v nebesih počel. Liberalnih časopisov ni, da bi se kratkočasil; naša nebesa niso uravnana po turškem, kjer „jih“ jeden more imeti kar po več; shodov, s katerimi si ti veliko časa zgubil, in s katerimi si ljudem toliko sitnostij delal, ko si jih zabranjeval, v nebesih ne napravljamo. In vidiš, takih „aktov“, ki ti jih zdaj nazaj dam, pri nas ne spisujemo.“

Pri teh besedah odpre nebeški vratar velike vrata, meni ukaže vstopiti in gre za mano.

Harambaša je videl, da je resnica; začne prositi in se obnaša, kot kakšen otrok, ki je kaj zakrivil. Trdi, da hoče vse preklicati in nisem več slišal, kaj je še čenčal, ker nebeška vrata so se zaprla, in sicer tako močno, da sem se — zbudil.

Barigeljc.

Smešničar.

* Tujec vpraša pastirja, ali ve, kako daleč da je do vasi Bradovice. „Kaj pa“, odgovori pastir, „kaj pa, da vem to! Ako si nabašete svojo pipo, pa izkadite, lahko ste že tam. Ako pa še niste, nabašite si še drugo ali tretjo, potem pa sodim, da boste že v Bradovicah; če pa še ne boste, lahko izkadite še četrto, ako vam prej ne zmanjka tobaka.“

Mac Nevin in — šolska molitev.

Iz Vetrinja se nam piše: Dné 4. novemb. 1893. l., št. 2730, je podpisal in izdal g. okrajni glavar Mac Nevin v Celovcu odlok o molitvi v naši šoli, v katerem pravi med drugim: „Gledé molitve v šoli je izrekel g. župnik željo, naj se v prvem razredu moli „Oče naš“ in „Češčena Marija“; v drugih razredih naj se pa še pridenejo molitvice iz malega katekizma. — O tej želji c. k. okrajni šolski svet ničesar ne zaukazuje, méni pa, da gledé prvega razreda ni nobenega zadržka, če v šolo hodijo sami katoličani. V 2. in 3. razredu pa zadostujejo molitve: „Hl. Geist, komm“ in „Vater segne“.*)

Ta odlok je zelo značilen za naše šolske postave v obče, kakor za gosp. Mac Nevina posebej. Jasno kaže, da 99 in še več katoliških otrok v naših šolah ne sme moliti Očenaša in Češčene Marije, če hodi tja kak lutovski otrok! Moliti se smejo le „medverske“ molitvice, ktere lahko moli tudi vsak Turk, Kinez in Hotentot. Ali moremo s takimi šolami biti zadovoljni? Ne! — Odlok kaže nam tudi, kako vnet „katoličan“ je okrajni glavar g. Mac Nevin. Ne samo v narodnem, tudi v verskem oziru nam kaže svoje rozičke. Zapomnimo si! —lj.

Mac Nevin in — naša imena.

Kot velik, od sinje Adrije do ledenih Tur, od zelenih poddonavskih ravnin do solnčnih laških nižav se razprostirajoč narod postavil nas je Bog na ta svet. A časa zob glodal nam je na našem narodnem telesu in krutih sovražnikov meč odsekaval nam je ud za udom od njega; s pesnikom smemo danes bridko vzklikniti: „Kje so naše meje?“ Toda naši nasprotniki še niso zadovoljni. Vzeli so nam velike kosove naše narodne zemlje, po svoji „Südmarki“ sekajo nam novih skelečih ran, po svojem „šulferajnu“ oropati nas hočejo naše drage dece in po svojih — uradih ugrabiti nam hočejo še slednje, kar imamo — naša slovenska, národna imena! Po starem geslu: „Ne udajmo se!“ začeli smo boj za naša slovenska družinska imena, in sreča nam je bila mila. Mac Nevin, naš „nepremagljivi paša celovski“, spravil se je bil nad brata „Sablačana“ in z njima vred hotel je „posabljati“ ves slovenski koroški rod. Pod kaznijo jima je zapovedal, da imata svoje slovensko ime „Zablačan“ ali „Sablačan“ pisati po nemškem pravoписju — tedaj „Sablatschan“.

„Bog je visoko in cesar daleč“, slove pregovor, a mi smo vendar našli pot do cesarja, t. j. do — pravice! Naši poslanci opozorili so ministerstvo na delovanje g. Mac Nevina, vsled priziva bratov „Zablačanov“ pa se je pečala s to zadevo visoka c. k. deželna vlada koroška ter jo z odlokom z dné 3. julija t. l., št. 3355, rešila tako, da smemo biti zadovoljni. Odlok slove tako-le:

Št. 17.763. Gospodu Mihi Sablačan-u v Glinjah, obč. Medborovnica.

Visoka c. k. deželna vlada je z odlokom z dné 3. julija 1896, št. 3355, vsled priziva Lovrencija Zablačan-a in Mihe Sablačan-a, posestnikov v Glinjah, tuuradni ukaz z dné 13. prosinca 1896, št. 30.045 de 1895, s kojim se jima je v smislu cesarske naredbe z dné 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96, pod kaznijo napovedalo, da imata svoja družinska imena pisati v smislu pisave, ktera se nahaja v krstnih matrikah glinjskega župnega urada, „Sablatschan“ in ne kakor doslej „Zablačan“ oziroma „Sablačan“ — razveljaviti izvolila.

C. k. okrajno glavarstvo. V Celovcu, dné 7. julija 1896.

C. k. dež. vlade svetnik:

Mac Nevin l. r.“

Vsled tega odloka smeta se brata Zablačana pisati kakor doslej za „Zablačana“ oziroma za „Sablačana“. A ta odlok je hkrati prevelike važnosti za nas koroške Slovence sploh, kajti konsekvence, ktere smemo izvajati iz njega, so naslednje: Vsak Slovenec sme svoje slovensko ime pisati tako, kakor se njegovo ime piše v pravilni slovenščini. Kdor se je pisal z „tsch“, „sch“, „gg“ itd., sme se od zdaj naprej pisati s slovenskim „č“, „š“, „k“, itd. Nikdo mu tega braniti ne more, tudi sicer vsemogočni g. Mac Nevin ne. Tudi se sme zahtevati, da se krstne matrike popravijo v tem smislu, ter da se slovenska pisava družinskih imen spoštuje tudi v uradih. Vzdrinite se toraj, Slovenci in Slovenke koroške, ki imate spačena in po nemško prikrojena imena, in pišite jih zanaprej tako, kakor so jih pisali vaši pradedje pred stoletji, t. j. z domačimi slovenskimi črkami! Glavo po konci! Ne udajmo se! —r—

Mac Nevin in — § 11.

Devetnajsti vek se često imenuje stoletje iznajdb in iznajdljivosti. V XIX. stoletju podjarmil si je človek neizmerne naravne moči para in elektricitete, ktere so nam bile dotlej skrivnostno pri-

* Nemško besedilo odloka glej v „Kärntner Ztg.“ štev. 206. od dné 8. septembra.

krite. V našem stoletju izumilo se je tudi celo vrsto takozvanih „univerzalnih sredstev“, koja so baje dobra za vse mogoče in — nemogoče stvari. Tudi naša „napredna“ in „liberalna“ Koroška ni smela zaostati, vzlasti pa ne naše — c. k. okrajno glavarstvo celovško! Mac Nevin sicer ni iznašel smodnika, tudi para in elektricitete ne, a iznašel je „univerzalno sredstvo“, s kojim misli nam koroškim Slovincem najprej zamašiti usta in potem kar na tihem spraviti nas tja, od koder povratka ni. To sredstvo našel je naš Edison v § 11. cesarske naredbe z dné 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96.

Tega paragrafa poslužuje se slavno c. k. okr. glavarstvo celovško ob vsaki priliki in nepriliki; po tem paragrafu sodilo je tudi dné 17. t. m. našega vrlega g. Martina Štiha in ga obsodilo na 50 gld. globe ali pa 10 dni zapora. Čitateljem „Mira“ je znano, s kako nesebično požrtvovalnostjo se je g. Martin Štih z besedo in dejanjem udeleževal letošnje deželnozborske volilne borbe, ne meneč se za očite in prikrite napade naših nasprotnikov.

A ker mu politični nasprotniki niso mogli do živega, čutilo je vladno c. k. okr. glavarstvo celovško uradno dolžnost, da se zmašuje nad njim. G. Martin Štih govoril je dné 30. avgusta t. l. na shodu na Trati pri Glinjah ter v svojem govoru omenjal škodljivost sedanje gozdne postave, izrazil svoje mnenje o humberški cesti in grajal naše šolstvo, ktero je premalo krščansko in se premalo ozira na materni jezik. V tem govoru našlo je c. k. okr. glavarstvo „zločin“ po § 11. zgoraj omenjene cesarske naredbe. Pozvalo je g. Štiha v Celovec ter ga po kratkem zaslšanju obsodilo na 50 gld. ali 10 dni zapora. G. Štih, ki se je volilne borbe udeleževal kot naš kandidat za deželni zbor, je sevda proti taki „salamen . . .“ — pardon — „salamonski“ obsodbi rekuriral na c. k. deželno vlado in bo v slučaju, da se njegovemu prizivu ne ugodí, storil še nadaljne korake.

Mi se bodemo s to zadevo ob priliki še temeljiteje pečali. C. k. okr. glavarstvu pa kličemo s Ciceronom: „Quousque tandem abutere patientia nostra“ — kdaj bode konec tem vekovečnim — zarotam?! —r—

Prvotne volitve!

Rožek. Padla je nemškutarsko-liberalna trdnjava, v kateri so se naši nasprotniki toliko mirne čutili. Pobiti so Zimek-Hajnzjeljevci in možnarji, ktere so si za proslavljenje svoje „zmage“ že pripravili, počivajo tiho in mirno še na svojih starih prostorih. Sicer pravijo, da bodo pripravljene smodnik za prihodnje državnozborske volitve shranili, mi pa mislimo, naj ga le hranijo, da jim kaj ne splezne, in upamo, da jim je za zmiraj odklenkalo. Rožek je naš in ostane naš. Huda, silno huda borba je bila. Delalo se je z vsemi silami na obeh straneh. Teško se je pričakovalo odločilnega dne. Napočil je in končal za nas s preveselo zmago! Izvoljeni so bili navdušeni in značajni narodnjaki gg.: Gregor Paul, Peter Melcher, Gregor Arneje in Janez Gailer; dva s 5—6 glasov večine in dva sta vsled cepljenja glasov prišla v ožjo volitev in sta zmagala z dvema glasoma večine. Naši so dobili povprečno 38—39 izmed 72 navzočih volilcev, nasprotniki 30—34. Ta zmaga je naše volilce tako navdušila, da so sveto obljubili, da v prihodnje mora vse sijajnejše biti. Navdušiti mora naša zmaga tudi vse tiste, ki so iz strahu in bojznosti se zdržali volitve, da postanejo tudi oni trdni in zavedni ter volijo z nami pošteno katoliško-slovensko. Zdramiti mora naša zmaga tiste Šmarčane, ki so nam zdaj še kazali sovražno lice. Prav za prav jim za zdaj še ne zamerimo toliko, da še katoliško-slovenska zavest ni dospela k njim, ker živijo tako oddaljeni od drugih zavednih Slovencev, čisto na samotnem, v gozdu, kamor skoraj nihče ne pride, kakor kakšni lovec. Upanje imamo, da se tudi naš Rožeški Ciper, ki nosi ob jednom še neko cerkveno dostojanstvo, začne malo prebujati ter se ne pusti več od nasprotnikov za njih kandidata postavljati. Dragi bralec! Ti utegneš morda vprašati: „Ali je res pri vas tako nevarno bilo, da toliko hrupa radi vaše zmage po slovenskem svetu zaganjate? Saj je vendar Rožek slovenski! Saj imate v svoji občini tudi »slovenskega stebra« tam gori pri Ledenicah. Saj smo čuli, da se vam ta steber ne bode več protivil ter bo čisto »miren« pri volitvah.“ Ja, dragi moj, pri nas ni lahko, ker ravno mož, ki je bil prej pravi slovenski steber, je zdaj prvi in najmočnejši steber liberalstva in ponemčevanja v naših krajih. Ta mož je pri nas prvoboritelj nemško-liberalno-nacionalne stranke. Čudno, ja prečudno se ti zdi, da vidiš moža, ktere ga boš skoraj pri vsaki procesiji videl na velik „paternošter“ naprej moliti, stopati k volitvi in liberalno voliti zoper nauk in zapoved svojega višjega pastirja, pa — ne samega, marveč on jih privleče kakih 25 poslušnih ovčic s seboj. Znabiti

se bo kdo spet kujal, da pišem o tem možu, in bo rekel: „Naš Hajnzelj je že ta pravi mož, le takih več.“ No, lepa hvala za moža, ki liberalno voli, ki je od glave do pete liberalec. Mi sicer nič nimamo proti Hajnzeljnu kot sosedu, kot človeku; znabiti je temu ali onemu prijazen in postrežljiv, a mi obsojamo njegovo mišljenje in njegovo delovanje iz slovenskega kakor iz katoliškega stališča. Bog je rekel nekje v stari zavezi: „Ljudstvo, ki me samo z ustmi časti, jaz zavržem.“ Slovesno tu poudarjamo, da je premalo, svojo vero le z ustmi ali s paternoštri kazati, marveč neobhodno treba jo je v dejanju kazati, in to dejanje so pri nas zdaj volitve. — Da smo zmagali, gre hvala našim neustrašljivim slovenskim volilcem, gre v prvi vrsti hvala našemu prvoboritlju Jos. Paulu p. d. Rutarju. Slava mu! Slava vsem drugim! Ne udajmo se! —c.

Marija na Zili. Ker se o nas le malo kaj sliši in malo kaj piše, bi človek sodil, da smo že zaspali, in da je pri nas že vse nemški liberalizem požrl. Marsikteri „Mirov“ bralec še morda ne ve, kje da smo mi. Ali mi mu moramo povedati, da mi, dasiravno komaj dobre pol ure od Beljaka oddaljeni, še živimo ali vsaj životarimo kot Slovenci. Ravno zadnje volitve so pokazale, da je nas še precej ter da se zavedamo svojih katoliških in slovenskih dolžnostij. Malo le je manjkalo, da nismo nasprotnikov podjali. Propali smo le za tri glasove; in med enim našim in enim nasprotnikom je prišlo celó do ožje volitve, v kateri je seveda, ker so naši že odšli, naš kandidat podlegel. Ko bi se pri nas malo bolj delalo, in ko bi mi več voditeljev imeli, lahko bi zmagali. So tudi pri nas nasprotniki, ali ne tako zagrizeni kakor po drugod. Neki g. Gegner, posestnik v Dropoljah je lazil po župniji Dravi in je iskal, koga bi „požri“ za slavo nemško-narodne gospóde v Beljaku, in našel jih je nekaj na Dravi in po drugod. Za druge kratki mi temu možu le svetujemo, naj nas pusti pri miru, naj ne hodi za nemške liberalce po kostanj v ogenj. Saj more sam vedeti, kje ga čevlji žuli; saj mora sam pripoznati, da najhujše zlo za kmeta je prišlo od liberalcev in od postav, ki so jih liberalci napravili. Mi upamo, da se pri nas bolje godi pri prihodnji volitvi, posebno če bodo naši ljudje volilni imenik pravočasno popravili, ki mora menda še prav iz starega veka biti, ker še dolgo let v občini poslujočih gg. duhovnov v njem ni najti. Našim zavednim možem na Zili, na Dravi, na Brdu itd., kličemo: Čast in slava! Slava tudi njihovim voditeljem! —p—

Ziljska Bistrica. Dasi-tudi smo „Miru“ takoj po volitvi naznanili, da smo zmagali, vendar je treba še nekatere posameznosti dodati. Predvečer pred volitvijo so naši nasprotniki sklicali volilni shod na Bistrici in so — o čuda! — tudi nas povabili. Da so s tem nekaj posebnega nameravali, smo dobro čutili in čudili smo se, od kod naenkrat toliko prijaznosti in prijateljstva. No, dosegli niso nič, slišali pa so marsiktero grenko resnico. Na dan volitve je bila v ta namen sv. maša, pri kateri je bilo zbranega precej pobožnega ljudstva. In res, Bog je nam pomagal. Pri volitvi smo zmagali, dasi-tudi vsled silne agitacije in pritiska liberalcev, z malo večino. Od 110 volilcev so naši dobili 58 in 57 glasov. Z ozirom na to, da so liberalci in nemčurji vse sile napeli, da so volilci iz Strajevasi, Stosave in Drašč bili vsi na nogah in vsi za liberalno stranko glasovali, razun dveh volilcev, in z ozirom na to, da je naših zaradi preobilnega dela in tudi zaradi malomarnosti več kot 30 volilcev doma ostalo, je naša zmaga vendar sijajna. Čudili smo se, da je tudi posestnik tukajšnje tovarne pritiskal na svoje delavce, da niso šli k volitvi, ali pa so volili z liberalci. Tega se nismo nadejali od sicer blagega gospoda. Premilostljivi cesar so nam dali volilno pravico, tisti gospodje pa nam to imenitno pravico kratijo! Slava našim možem! Ne udajmo se! —t—

Tolsti Vrh. K volitvi je prišlo od 90 volilcev, 40. Nasprotne agitacije ni bilo mnogo, ker pri nas so vrli kmetje, ki se ne dajo tako hitro premotiti. Le neki tukajšnji gostilničar in trgovec, ki je pred nekterimi leti sem privandral in od naših slovenskih kmetov obogatel, ruje zoper našo stranko. Tudi zdaj je nabiral glasove pri takih kmetih, ki so od njega odvisni. Pa le par možiceljnov mu je šlo na limanice. Izvoljeni so gg. L. Kotnik, Fr. Kogelnik in J. Kurteu s 35 glasovi. Slava našim vrlim kmetom! —k.

Šmarten pri Celovcu. Do slovenske katoliške zmage nam je manjkalo samo jeden glas. Naših je prišlo 11 mož, nasprotnikov pa 12. Nasprotnike je nabobnal vkup pisar pri „Fr. St.“, Lakner, ki je prišel semkaj rogovilit. Ne vem, kaj se ima ta človek, ki niti volilne pravice nima, vtikati v našo občino! — Zmagali sicer še nismo, ali pokazali, da živimo, da nas nasprotniki še niso vse podjali. Slava onim vrlim volilcem, ki so potegnili z nami! Ne udajmo se! —e.

V Trdnjivasi in Žreleu ob Celovcu so zmagali nasprotniki. Temu se ne čudi, kdor pozna naše učitelje in mnoge liberaluhe, ki se ob četrtkih in nedeljah v Celovcu med mestno gospódo po gostilnah in kavarnah nasrkajo liberalnega duha in ga potem domá spravljajo med ljudi. Žalostno je le, da so ti ljudje tako zaslepljeni, da ne spoznajo, kako s tem drvijo le v lastno nesrečo in pogin. Taki se potem seveda ne zavedajo svojih verskih in narodnih dolžnostij, marveč raji verjamejo vsakemu glasnemu kričaču, ki je k večjemu malo pokukal v kako srednjo šolo in potem že misli, da sme liberalno modrost prodajati kar na vatele. — Trn v peti so opisani kliki zlasti naš spoštovani g. župnik Greiner, ki so se potrudili, žal zastonj, za dobre volitve. Raztrgali so jih v celovski klepetulji na prav nesramen način. Pa g. župnik so preglasnega kričača prav gorko okrenili po drznih prstih, zakaj „Fr. St.“ so morale prinesiti popravek, v katerem se pisarjenje nasprotnikov pokaže kot debela laž. Upamo, da bo tudi naše liberalce še pamet srečala. Da bi takrat le ne bilo že prepozno!

Dopisi prijateljev.

Iz Celovca. (Napredujemo?) Pred kratkim nas je naučni minister Gautsch obdaril s Pallatom in Knappitschem, kojih nobeden ne zna poštene slovenščine; sedaj pa mu je sledil še pravosodni minister grof Gleispach, ki je imenoval sodnijskega tajnika dr. Schoberlechner-ja svetovalecem deželnega sodišča v Celovcu. Tudi ta gospod ne zna besedice slovenske, pa je vendar prišel na mesto ranjkega svetovaleca Strauss-a, ki je bil vsaj kolikor-toliko več slovenščini. Tako napredujemo! Sedaj imamo v zboru c. kr. deželne sodnije celovške samo še tri takozvane „dvojezične“ referente, izmed kojih pa je tudi prav za prav samo jeden slovenskega jezika popolnoma zmožen. Človek bi sodil, da naj bi se vsaj pri imenovanji sodnikov ravnalo jedino le po dejanskih potrebah in brez ozira na narodne in politične spletke. Toda tega naši nasprotniki ne razumejo ali pa vsaj razumeti nočejo. Kakor v tem, tako nas bodo prekanili še v marsikterem drugem slučaju. Ako nas znamenja ne goljufajo, propademo tudi pri imenovanji naslednika sodn. predsedniku baronu Mylius-u; kakor ta, tako tudi njegov presumtivni naslednik ne zna čisto nič slovenščine. Gospodje državni poslanci naši, sedaj je čas, da storite za nas potrebne korake, kajti — po toči zvoniti je prepozno! —r—

Iz Celovca. (O cerkvenem petju.) Dne 9. septembra je zborovalo krško cecilijansko društvo v Volšbergu. Pri prvi slovesni sv. maši so peli domači pevecilatsko mašo „Kirms“-ovo z orhestrom, ki je svojo nalogo prav dobro izvršil. Sploh se je spoznalo, da ima Volšberški pevski zbor mnogo dobro izurjenih močij; pri drugi slovesni maši je pel zbor celovške stolnice peteroglasno latinsko mašo Hallerjevo „in hon. S. Henrici“ pod vodstvom g. Lutschouniga. Po slovesni maši je otvoril v dvorani gostilne „pri Rami“-ju mil g. kanceler in načelnik cec. društva Elsler zborovanje ter razlagal ovire, ki se zoperstavljajo uspešnemu delovanju cecil. društva; med drugimi omenil je tudi, da nam manjka orglarske šole, v kateri bi se organisti poučevali; ob koncu prosi navzoče ude, naj i znanprej podpirajo društvo in naj pridobijo tudi še drugih udov, ki bi gmotno podpirali cec. društvo. Gospod prof. Müller poroča o denarnem stanju društvenem. G. Stres je kratko razpravjal, zakaj se je ustanovilo cec. društvo, in kaj namerava, namreč gojiti v cerkvah petje, kakor je nekaj bilo in kakor ga hoče katoliška cerkev. Da v tem oziru napredujemo, je treba: 1. ustanovitev orglarske šole, 2. da se bogoslovcev v liturgiji razlaga pomen in važnost cerkvenega petja, in 3. da objavijo organisti, ki imajo pevske zборе, in ki v smislu cec. društva delujejo, v časopisih, kaj se ob nedeljah in praznikih ter pri drugih priložnostih poje. S tem se zborovanje konča. Na vprašanje č. g. predsednika se za prihodnji zbor nasvetuje Velikovec, kjer so lepe orgle, in kjer fantje oskrbujejo prav dobro, kakor je slišati, cerkveno petje. Popoldne ob 1/2 3. uri bile so litanije z blagoslovom in pel je celovski zbor lauretanske litanije od Rinaldo de Mel in po blagoslovu nekatere skladbe Hallerjeve za veliki teden (Responsoria) in Marijino pesem „Ave Marija“ od Nik. Fux. Utis, ki ga je napravilo cec. društvo na poslušalce, je bil prav dober, da bi le ne bil samo za trenotek, ampak stalen, in da bi vzbudil tudi v slovenskih krajih organiste in prijatelje tega društva, da bi prav vstrajno delovali tudi v tem oziru. Enkrat se mora vendar tudi na Koroškem povzdigniti cerkveno petje; seveda gre to počasno, ali delovati se mora premišljeno, vstrajno in dosledno. Prva skrb mora biti, da pomečejo organisti vse tiste stare poskočnice, tiste „Tantumergo“, ki so podobni kakemu „maršu“, iz kora in da odprejo tisto predalo, kjer morebiti že dolgo časa v miru vsta oprášena počiva slovenska

„Cecilija“. „Cecilija“, ki jo je izdala Mohorjeva družba, je izvrstna knjiga, na katero smo lahko ponosni. Če je pa kak organist že tako priden bil, in vse pesni iz Cecilije preigral, in če ne pozna drugih pesnij, temu povem, naj si naroči zbirko: „Slava Bogu“ zložil in izdal P. Angelik Hribar. Cena partituri 1 gld., vsak glas 15 kr. „Slava Bogu“ obsega tri zveske: I. zvezek 20 mašnih pesni; partitura 80 kr., 4 glas. 60 kr. II. zvezek 23 Marijinih pesni; partitura 1 gld., 4 glas. 60 kr. III. zvezek: 25 obhajilnih pesni; partitura 1 gld., 4 glas. 60 kr. Našel bode v tej zbirki lepe, lahke pesni za mešan zbor. Posebno mične pesni obsega III. zvezek „obhajilne pesmi“. Tudi nekatere lahke in vendar lepodoneče latinske maše je zložil omenjeni skladatelj. Če potrebuje kdo kratek „Asperges me“, lahko latinsko črno mašo, naj se obrne le na č. g. Angelika Hribarja. Če se bodo polagoma pele omenjene pesni namesto starih, mislim, da bode tudi ljudstvo spoznalo, da so take pesni bolj primerne za cerkev, kakor prejšnje. S—s.

Iz Celovca. (O socijaldemokratih.) Čim več se širijo socijaldemokratije tudi v Celovcu na veliko veselje naših liberalcev. Zadnjič so imeli velik shod, pri katerem so udrihali po katoliški cerkvi, papežu in kristjanom, da so kar iskre letale. Shod je bil dobro obiskan, ker so vkup zbobnali vse, kar le lazi in hodi. Bilo je navzočih zlasti mnogo žensk in otrok. Govorili so zlasti o katoliškem shodu v Solnogradu. Strah mora preleteti človeka, ko sliši, kako se je govorilo na shodu. Strast teh ljudij ne pozna mej, sveto jim ni ničesar več, kakor lastni — žep in spridena volja. Udrihali so po katoličanih, kar se je le dalo, ali židov, ki vendar največ tlačijo delavske stanove, se nobeden govornik niti rahlo ni dotaknil. To pové znova, kako za socijaldemokrati povsod in vselej stojijo židje, ki najdejo i tú svoj dobiček. — Ob tej priliki pripomnimo to-le: Na naše tako mirne in povsem nedolžne shode branijo ženskam in otrokom, češ, da ne smejo poslušati političnih govorov. Na socijaldemokratične shode, kjer se nezaslišano ruva in govori zoper cerkev in državo, ne brani jim nobeden komisar in redar! Govorniki na naših shodih se kaznujejo in nalagajo se jim kazni kar po petdesetakah, ker samo rahlo grajajo nekatere javne naprave; na socijaldemokratičnih shodih vpričo vladnih zastopnikov kar najostreje napadajo vero, vlado, rušijo ves človeški red. In naj potem ne tožimo nad dvojno mero? Glejte, g. Mac Nevin: tú bi bilo za vaše slovite paragrafe, ktere tako ostro obračate proti nam, širno polje!

Iz Št. Lenarta pri sedmih studencih. Dne 23. avgusta t. l. nam je pokosila nemila smrt zvestega katoličana, vrlega rodoljuba, skrbnega očeta in hišnega gospodarja Gregorja Merlina p. d. Majerča. Dosegel je rajnki redko starost 89 let in bil na malo do svoje smrti vedno trden in zdrav. Le zadnjo zimo začel je blagi oče nekoliko bolehat ter se dal hitro s sv. zakramenti sprevideti. Kako spoštovan je bil rajnki oče Majerč, pokazal je velikanski pogreb dne 25. avgusta, ktereга so se udeležili v obilnem številu ne le samo farani iz Št. Lenarta ampak tudi iz bližnjih in daljnih fará. Slava njegovemu spominu! Naj v miru počiva!

Iz Ukeu. (Planinska šola.) Ni še dolgo tega, kar smo slišali, da naša planinska „Hochschule“ dobro napreduje in je zmiraj bolj obiskana. Lepo je to in nam zelo ljubo, da se naša nežna deca poučuje. Ali želeli bi bilo, da bi to bilo z boljšim uspehom, naravnost rečeno, brez tistega pretiranega prisiljevanja k obiskovanju šole. Zelo čudno se nam zdi, da morajo naši otroci iz vasi, kjer je glavna šola, v kateri se na dan 5 ur poučuje, obiskovati planinsko šolo, v kateri se na dan samo 3 ure poučuje, med tem časom je pa še ena ura počitka, tako da ostanete samo dve uri za učenje. Razun tega so pa še otroci med potjo slabemu vremenu in drugim nevarnostim izpostavljeni. Ali otroke samo zaradi tega v planinsko šolo jemljejo, da tam število učencev domačo šolo prekosi, ali pa da se od hoje utrujeni otroci v planinskem zraku lažje učijo? Mi smo z učenjem v domači šoli povsem zadovoljni, in ne zastopimo, čemu otroke gonijo na strmo planino.

Iz Št. Jakoba v Rožu. (Dijak Mat. Knez †.)

Dolgost življenja našega je kratka, Kaj znancev že zasula je lopata,“ pravi naš neumrljivi pesnik, in res je. Človeško življenje mine, kakor ovne cvetlica na polju. To bridko resnico nam dokazuje tudi prerana smrt dijaka Matevža Kneza. Kot priprostitih kmečkih staršev sin prišel je ranjki v mesto Celovec, da se posveti uku, ki bi mu pomagal doseči oni stan, v ktereга stopiti si je on pristrčno želel. Bil je vzor marljivosti in dosegel bi tudi svoj namen, ko bi ga ne ovirala bolezen na daljnem uku. Trpel je dolgo, blizu 3 let, a vendar je prenašal svoje gorje udan v božjo voljo. Imel je še zmirom upanje, da bode še ozdravel, pa Bog je drugače sklenil. Po dolgih mukah izdihnil je svojo blago dušo dne 6. kimovca. Na dan pogreba prihiteli so od vseh

stranij prijatelji in znanci skazat rajnkemu zadno čast. Milo so peli zvonovi, ko smo ga spremljali tja gori k cerkvi k večnemu počitku, položili so ga v hladni grob in črna prst nam ga je zakrila na veke. Na grobu so zapeli pevci tužno pesem:

„Oj, kak grenek, tužen
Je ločitve zadnji čas,“ itd.

Milo so se razlegali glasovi na okrog in segali gotovo vsakemu do dna srca. G. župnik so omenili v nagrobnem govoru, čemu da danes žalujemo, ker stojimo ob gomili prerano umrlega. Ni dosegel svojega namena, čeravno mu je bil že jako blizu, že v 7. razredu. Umril je in hladni grob skriva njegove ostanke, uničen so pa tudi upi, ktere je gojil sam, stariši in sorodniki. Ni donášal sadú, a vendar je nas razveseljeval s svojo pridnostjo, s svojim vzornim obnašanjem, kakor tudi cvetlica razveseljuje človeško srce, ako tudi ne donáša sadu in prej ovne. Krije ga zdaj hladna gomila, spi mirno spanje tam v črni zemlji, strohnele bodo kosti, cvetlice bodo krasile njegov grob in nekdanj bode trava porastla čezenj. Izginil je iz naše sredine, a ne iz našega spomina, bodi nam vedno vzor pridnega, uljudnega, poštenega mladenca. Naj v miru počiva!

— ik.

Iz Borovelj. (Dar in hvála.) Gospod A. Voigt, posestnik fužin v Borovljah, Bajtišah in Podljubelom, se je že večkrat pokazal prijatelja Borovčičem. Po zadnjem požaru je podelil pogorelcem 400 gld. v gotovini in lesa čez 300 gld. Tudi 10 požarnih bramb, ki so gasile, je obdaroval z darili po 30 gld. Zato si je občinski zastop štel v dolžnost, pokazati blagemu gospodu svojo hvaležnost. Bliznje požarne brambe so mu dné 8. t. m. priredile lepo bakljado z lampijoni itd. Pevci so zapeli več pesnij. S pristržnimi besedami se je gospod zahvalil pevcem in ognjegascem, in obljubil, da nam hoče v slabih časih še nadalje pomagati. Slava mu! — Na Dolih pri Jurkeljnu je pogorel skedenj. Zažgala je menda zlobna roka. Hišo so še rešili, ker je bila pomoč hitro na mestu. V.

Iz Škocijana. (Po volitvi.) Kakor ste že poročali, izpadle so v našem kraju volitve prav dobro; izvoljeni so preč. g. župnik in dva odločna katoliška narodna moža. Slava zato Škocijancem! — Pač pa ni tako gladko šlo v sosednjem Št. Vidu; izvoljeni so tam trije, ki se nazivajo „fortschrittlich“ in samo eden konservativec. Saj sta pa tudi župan in učitelj zadnjo noč letala od hiše do hiše in lovila glasove; na ta način so potem zmagali. Zmage konservativcev pa jako bodejo v oči tamošnje liberalce, posebno g. Hofmana in Vušičiča. Svojo jezo kažeta na ne baš lepi način. G. kapelan iz Škocijana šel je po opravkih v Celovec; na postaji Rikarjaves najde neke gospode, ki so zapazivši njega začeli besneti in noreti radi volitev, zmerjali čez duhovne, da je bilo vse tam navzoče kmete sram. „Die schwarzen Gauner“ itd., bile so besede ki so padale iz „olikanih“ ust g. Vušičiča. Razlagal je možem, da bodo ljudje že sami kmalu naše „Gauereien“ razumeli in spoznali; ker kmet, pravi Vušičič, je tako neumen, da verjame vse, kar mu kdo reče; enkrat dá se speljati na led, drugič pa ne več. To vaše besede, g. Vušičič! a po naših mislih naš kmet ni neumen, bolj moder ko vi, zato je sprevidel liberalne sleparije, se od liberalcev dal samo enkrat namazati, a v drugo ne več. Kmet je in bo ostal naš! Da vam ni všeč pastirski list našega preuzv. škofa, da daste brco duhovnikom, ker so opravljali molitveno uro za volitve, in ne, kakor trdite, tudi za lepo vreme, nam je umljivo. Toda g. Vušičič, ako bi vi prišli v cerkev, slišali bi bili večkrat zadnja dva tedna molitve za lepo vreme. Toda vi in — cerkev! Res čudno, da tako dobro veste, kaj se ne moli v cerkvi; pridite in pustite saj svoje posle poslušat, kaj se moli; potem boste bolj mirni in ne boste toli besneli, ko boste videli duhovnika!

Iv. Z. Boróvec.

Iz podjunske doline. (Liberalno obnašanje.) Pred nekterimi dnevi vozil sem se iz Celovca proti Sinči vesi. Na postaji Rikarjaves skoči iz vlaka velik, šibek mož. Kakor so rekli, bil je gospod Nace Tašek p. d. Križnik, gostilničar iz Mohlič. Iz vlaka vpije za njim nek prijatelj: „Servus Nace“. Križnik vpraša z velikim glasom: „Kako se je pri vas volitev obnesla?“ Prijatelj mu odgovori: „Zlo miserabel“. Križnik: „Vse »črno«, ali ne? Jaz sem tako poprej rekel, da bode pri vas vse črno!“ In z velikim glasom zavpije Križnik, med tem ko so ljudje iz vlaka gledali in vsi slišali: „Mi pa ne pustimo »črnim« gospodariti“. Na to velik smeh med poslušalci. Drugače misleči so pa gotovo zlobudrača omilovali. Mi pa vprašamo, ali je to tista hvalisana nemško-liberalna „omika“, da se že na železnicah in postajah katoliško-slovenska stranka zasmehuje in zasramuje? Križnik je gostilničar in tesarski mojster v Mohličah. Kolikokrat je ta „mojster“ imel zaslužek ravno pri „črnih“ in je za delo prosil. Zapomnimo si moža, ki se obnaša tako „muhelško-liberalno“ in govori take besede!

Iz Štajerskega. (Deželnozborske volitve.)

Slovenci so s sijajno zmago ohranili vseh svojih 8 sedežev. Izvoljeni so: V Mariboru gg. Fr. Robič z 210 in župnik M. Lendovšek s 165 glasovi. V Ptujih dr. Jurtela s 153. V Ljutomeru jednoglasno dr. Rosina s 111 glasovi. V Celji dr. Srnec in dr. Dečko z 247. V Brežičah župnik Žičkar z 98. V Slov. Gradcu jednoglasno Iv. Vošnjak. Tudi nemški konservativec Kaltenegger je zopet izvoljen.

Iz Štajerskega. (Trstenjakova slavnost.) Zaslužnemu rodoljubu in slovenskemu pisatelju Dav. Trstenjaku so postavili na njegovi rojstni hiši v Kraljevcah pri Št. Juriju na Ščavnici spominsko ploščo, ki se je slovesno odkrila dné 6. septembra. Cerkevno opravilo in propoved je imel č. g. dr. A. Medved, ki je v navdušenih besedah proslavljal veliko učenost in jekleno značajnost pokojnika in pozivljaj ljudstvo, ktere ga se je zbralo na tisoče, da bodimo „narod poštenjakov, narod vrlih mož“. — Pri slavnosti sami je g. dr. M. Murko z Dunaja opisal v krasnem slavnostnem govoru življenje Trstenjakovo in njegove obile zasluge. Potem se je odkrila plošča, v ktero so vrezane pomenljive besede:

„Kdo za napor in trud bi znal,
In kdo poznal trpljenja mero?
Življenje Ti si žrtoval
Za domovino, znanost, vero!“

Častilce Trstenjakove je pozdravil tudi odbor katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem.

Iz Istre. (Grof Badeni. — Letina.) Pretečni teden potoval je po Istri minister-predsednik grof Badeni. Hotel se je — vsaj tako pišejo časnikarji — sam poučiti o primorskih razmerah. Dasi je sedaj vladajoča gospôda skrbela, da se Njegovi ekscelenciji prikaže le bolj prebivalstvo laške narodnosti ter ga je zato vodila v zapadnih krajih Istre, kjer je narod še manj probujen, vendar se je grof Badeni lahko prepričal, da Istra ni italijanska, ampak zemlja slovska. Krepki živio-klici doneli so mu povsod na uho tudi v Trstu in Gorici, kar mu je očitno dobro delo, a tržaškemu namestniku to ni bilo nič kaj po volji. Omeniti moramo, da so italijanski župani o potovanju vse že prej dobro vedeli, a slovenskim se je to do najzadnjega časa prikrivalo. Značilno za naše razmere je tudi to, da je žendarmarija pridno opominjala in tudi zapirala Slovane, če so preglasno vpili „živio“, Italijanom dovoljeno je bilo vse. Fakini napadali so Slovane s kamenjem, noži in revolverji — posebno duhovnike in poslance — v Pulji, Poreču, Pazinu; v Višnjaju so dva kmeta zelo nevarno ranili. Tako je v Primorju na koncu devetnajstega stoletja. Radovedni smo, da-li bo grof Badeni politični vladni voz na Primorskem prepeljal na drugo pot, t. j. na pot pravice! — Vinska letina bo letos prej slaba ko dobra. Peronospera je trtam zelo škodovala. Le tam, kjer so ljudje trte pravočasno z galico škropili, kar se je v pazinski okolici v dobri meri zgodilo, kaže se dober plod. Sedaj je lepo vreme, zato grozdje dobro zori. G.

Politični pregled.

Avstro-Ogerska. Ministerski predsednik grof Badeni je, kakor smo že zadnjč omenili, po Primorskem potoval. Povsod so ga slovesno sprejemali, ali lahoni tudi pri tej priliki niso zatajili svojega brezmejnega sovraštvo do Slovencev. V Gorici se je lahon Payer pritoževal, da vlada podpira (?) Slovence, ker je dalo za Slogino slov. šolo 300 gld. Na to je Badeni nevoljno odgovoril, da je onih 300 gld. dal on sam iz svojega žepa in da to nikogar nič ne briga! Lahoni so jo morali pobrisati z dolgim nosom. Do pravih nemirov je prišlo v Pulju, Pazinu, Višnjaju, itd., kjer so Lahni napadli Slovane, kakor poročamo v dopisu iz Istre. Menda grof Badeni sedaj spozna, kdo je v onih krajih kriv neznosnih političnih razmer. Da bi se vendar enkrat obrnilo na bolje! Naj bi sedaj g. grof pogledal še tudi na Koroško in se tu prepričal o naših koroško-turških razmerah. — O deželnozborskih volitvah obširneje pišemo na drugem mestu. Za tú imamo sledeča poročila: Volitve v Šleziji niso razmer v deželnem zboru dosti premenile. Namesto treh liberalnih so voljeni trije nemškonacionalni Nemci. Slovani niso ničesa pridobili, pa tudi ničesa zgubili. V veleposestvu so bili voljeni sami liberalci. — Konservativni in liberalni veleposestniki na Gornjeavstrijskem so sklenili kompromis za deželne volitve. Vsled tega dobé liberalci dva mandata od deseterih; toda konservativci zahtevajo med drugim, da se tudi med nižjeavstrijskim veleposestvom sklene enak kompromis. — Štajerski konservativni veleposestniki so sklenili, da se ne udeležijo letošnjih deželnozborskih volitev. Vlada bi lahko pomogla konservativcem do večine, pa noče ničesar storiti. Zato smo radovedni, kako bode marki Bacquehem vladal s prusaško večino v deželnem zboru. — Solnograški deželni zbor je razpuščen. Nove volitve bodo dné 17., 20. in 24. oktobra. — V Solnogradu je umrl sloveči drž. poslanec dr. Lienbacher

po dolgem bolehanju. — Dné 13. septembra je bil na Dunaju kmetijski shod, ktere ga se je udeležilo blizu 10.000 kmetov in njih zastopnikov. Shod je v imenu poljedelskega ministra pozdravil dolnej-avstrijski namestnik grof Kielmansegg. V imenu dunajskega mesta je shod pozdravil podžupan dr. Lueger. Shod je sprejel soglasno celo vrsto resolucij o kmetijskih zadrugah, zemljiškem davku, lovskem zakonu, povračilu poškodovanja po uimah, preskrbovanji ubogih, domovinski pravici in poljedelskih šolah. Shod se je izrekel za osnovo državne banke in pa za obnovljenje pogodbe z Ogersko jedino v slučaju, ako se kvota znatno zviša.

Druge države. Zadnji čas so po listih mnogo pisali o anarhistih, ki hočejo s silo in orožjem prekucniti ves človeški red. V Londonu so zaprli več oseb, ker so nameravale izvršiti napad na grad Balmaral, ko se tam mudi ruski car. Priprave so dobili v Antwerpenu v Belgiji in je belgijska policija jim bila na sledu. Iz Belgije so šli za njimi tajni policisti v London. Ko je policija anarhiste prijela, našla je pri njih 100 kil dinamita in mnogo bomb. V Toulonu na Francoskem je policija prijela najnevarnejšega irskega anarhista Thinassa, ki je 1882. leta umoril irskega podkralja in njegovega tajnika. Thinass je bil tudi v zvezi z omenjenimi v Londonu prijetimi anarhisti. — Že večkrat smo poročali, kako nosijo Nemci „kulturo“ v Afriko. Danes nam je zopet objaviti tak slučaj. Belgijski kralj je dal zapreti 10 častnikov, ker so v kongijski državi uganjali z zamorci strašne grozovitosti. Jeden je dal 1300 zamorcem roke porezati. Vsa Belgija je strašno razburjena zaradi teh grozovitostij. — Špancem se slabo godi. Še niso zadušili upora na Kubi v Ameriki, že so se jim spuntali prebivalci na otokih Filipinih v vzhodni Aziji. Španjska, nekdanj tako mogočna in velika, da ni v njenih deželah nikdar solnce zašlo (Španci so imeli namreč prav po celem svetu svoje nasebine), je sedaj na kantu. Doma naga-jajo anarhisti, od zunaj pa puntarji.

Gospodarske stvari.

Hlajenje kleti. Pri prezračevanju kleti se mnogokaj zakrivi. Namen je le, da klet ohranimo hladno in suho; večkrat se pa vsled občne zmote baš nasprotno doseže, klet postane namreč topla in mokra. Hladilni prostor se sme le tedaj prezračevati, kadar je vnanji zrak hladnejši ali vsaj ne mnogo toplejši nego notranji. Kolikor gorkejši je zrak, toliko več vlage ima v sebi, tem mrzlejši postane, tem bolj se ta vlaga zgosti in sèsede. Če hladilno klet gorkega dné prezračujemo, zdi se nam vnanji zrak, dokler vleče v klet, hladan; a kadar jo napolni, shladi ga šele notranji zrak, s kterim se pomeša, prav do dobra, vlaga se zgosti in sèsede, in kmalu teče po stenah; klet postane zaradi tega vlažna in kmalu tudi zaduhla. Da se temu izognemo, moramo okna le po noči odpirati, in sicer, kolikor mogoče, pozno. Ni se bati, da je ponočni zrak škodljiv; je ravno tako čist kakor opoludanski in mnogo bolj suh. Predno vzide solnce, moramo okna zapreti, in po dnevi naj bodo zaprta in zagrtna. Če je zrak v kleti vlažen, lahko ga usušimo, če ravno kuhanega apna v odprti posodi vanjo postavimo, kajti tako apno močno vlago na se vleče.

Kako dobiš kumarne pečke za seme? Izberi najlepše kumare družega nastavka na steblih in položi jih na kosce opeke. Ko so rumeni, jih potrgaj. Potem jih oberi na suhem zračnem kraju, da še dozore. Nato vzemi ven sredico s pečkami in deni jo v skledo in čez 4 do 6 dni očisti pečke z izpiranjem na situ. Dobre pečke padejo v vodi na dno. Te se hitro posuše na solnci, z drgnjenjem se spravijo narazen, potem se pa shranijo. Kalivost ohranijo po pet ali šest, včasih še celo po več let.

Naša lekarna.

XII.

Ajbiž (*Althaea officinalis*) se rabi za grlo in prsi, kašelj, pa je menda bolj slabe moči. Koren se koplje v pozni jeseni ali pa v igredi; posušiti se mora hitro na toplem, potem zrezati ali zmleti in hraniti.

Angelika mora že kaj vredna biti, ko jo imenujejo angeljska, arhangeljska, sv. Duha koren. Tedaj angelika še čez arniko. Torej, predragi, porajtajte obe. Močni koren želodec hitro sèisti, je torej tudi za glavo pomoč, pa tudi vse znotranje dele krepča. Ako si se zmrazil, te bo dobro zagrela angelika v vinu kuhana. Vse drage žganjine (likeri) za želodec imajo angeliko v sebi. Koren obvaruje nalezljivih boleznij in pred hudim duhom (pa peklenskim ne). Štupe potrosiš na jed ali pa ponosljaš. Ako je znotraj kaj pokvarjeno, ranjeno, je angelika dobra pomoč, tudi za ženske, ako jim čas zastaja. Štupa prežene mrées. S smolo kuhan koren dá žavbo za od steklega psa vgrizene. Namočene angelike 20 kapljic v pol litru vode je zoper mrzlico in močno potenje.

Smetlika je razun za oči še za želodec in slabo prebavljanje. Kar je na koncu noža obstoji,

vzameš v vodi ali juhi. Tudi za rumenico je dobra pomoč. Za oči (moke) kuhaj jo s sladkim janežem in ozkim prepotkom vkup; od tega čaja se kaplja v oči.

Rudeče črnice (brusnica, Preiselbeere) hladno v poživ. Lističi pomirijo živce ter na vodo vlečejo, so pomoč za kašelj, kolero, živčno in slizno vročinsko bolezen (Nerven- und Schleimfieber).

Plešec (Hirtentäschel, t. j. pastirska torbica), pri potih in stezah raste, ima golo steblo, cveti belo do oktobra. Zel in koren krčita, sta tedaj dobra pomoč pri vsakem krvavenju, za rane. Pij vsako uro eno žlico čaja. Sok je za gnoječe se ušesa. — Bela omela se tudi za ustavljenje krvi rabi, za matere posebno. Iz njenih jagod kuhajo ptičji lim. Najrajši raste na jabelkah, hruškah, smrekah, brezah. Germani in drugi so jo zelo čistili (ker med nebom in zemljo raste) in imeli svoje ceremonije ž njo. V apoteki je že manj, kot domače zdravilo pa še zelo v časti (vejice in perje za čaj). Nabirati jo eni svetujejo pozno jesen ali po zimi. Vejice se posušijo, zrežejo ali stolčejo in v steklenici hranijo.

Tavžentroz-čaj je krepčilo za one, ki so pljuče vnete imeli.

Timijan, ali materna dušica, krepča živce, je za glavo, ozeble ude, revmatizem, krče, trote (kolike).

Repinec (Klette, Lappa officinalis); ob plotih, v grmovju in na travnikih raste ta purpurnasta roža. Korenica, ki je zunaj črnorjava, znotraj bela, žene na vodo, ter čisti kri (kraste, lišaj). Najboljša je za tvore (gnjilobe) in rane, ki se s sokom pomažejo ali pa se obkladek naredi. Za lasi: v $\frac{2}{3}$ jesiha in $\frac{1}{3}$ vode se kuha koren četrt ure. Glavo tri dni omivaj z mrzlo vodo, potem pa s tem pokubanjem trikrat na dan ter namaži vsak teden z laškim oljem. Repinecovo olje (Klettenwurzelöl) bolj pomaga. V apoteki ga dobiš za 35 kr. (apotekar v apoteko zaganaja, čudno, hé?).

Pripotec (prepotek) spet imenitna reč, zlasti za pljuče, sušico. Ozki je boljši, in sicer se stolče in zmečka in pa sok pije po žlicah, postavim tri tedne dolgo po štiri žlice na dan. Zoper pljuvanje krvi pa jemlji vsake četrt ure eno žlico z jesihom. Zoper skrnino skusi 8 žlic soka z 1 žličico strdi 5 minut kuhati in seveda piti. Hočeš črve jeziti, daj jim zjutraj, tri ure pred jedjo, pet žlic od te kuhe. S truskavcem in lapuhom vkup preganja pripotec kašelj. Sok kapajo v ušesa in si umivajo z njim oči skrat na dan, skranjo, usta, liste pa na otekle noge navežujejo.

Od revarja se porabi cvet in koren, trava za nakladke. Revar je zdravilo za tiste, ki imajo preveč žolča.

Truskavec (Wegtritt) je za mehur, trot, drisko, čiščenje jeter (žolč pravno). Smrdeče rane naj se izmivajo z zavrelico trave. Apotekar.

Novičar.

Na Koroškem. Dvorni svetovalec J. Kopp pri deželni vladi celovški stoji v pokoj. Nam ni bil prijatelj. Na njegovo mesto pride menda nekdo z Dunaja. — H katoliški cerkvi je prestopil v Celovcu žid Rob. Gross. — Tretje letošnje porotno zasedanje je bilo v Celovcu od 14. do 18. t. m. — Shod koroških čebelarjev v Celovcu, dné 13. t. m., je bil dobro obiskan. Sklepali so, kako naj se povzdigne čebeloreja v naši deželi. — Blizu Spodn. Dravberga se je razbila na Dravi neka „šajka“. Jeden delavec je utonil. — G. Tatschlu v Št. Pavlu so pogorela gospodarska poslopja. Zgorela je vsa krma in tudi 4 teleta. Škoda je ogromna. — V Volšbergu se je ustanovilo novo katoliško-ljudsko-delavsko društvo. Dobro! — Na Mostiču je 25-letni delavec A. Rodler delal v neki jami. Zasluga je pesek, da se je zadušil pod njim. — Gosp. Peter Markovič, vrli slikar v Rožeci, je lepo naslikal preč. g. predsednika Mohorjeve družbe, stolnega prošta dr. Val. Müller-ja. Slika je zelo dobro zadeta! — Naš rojak, g. akad. podobar Vek. Progar v Celovcu izdeluje sedaj novi veliki oltar za farno cerkev v Velikovcu. Delo se bliža že svojemu koncu. Posebno znamenita bode glavna podoba sv. Magdalene pri nogah Jezusovih. Oltar je izrezljan zelo lepo iz lesa v strogo gotičnem slogu in bode imeniten kras Velikovcu, pa v čast našemu rojaku. — Liberalni listi v zadnjem volilnem času kar besnijo zoper nas. Po vrsti obirajo naše zaslužne rodoljube. V kratkem času so nakopičili po teh časnikih toliko nesramnostij, lažij, obrekovanj in neumnosti, da že od daleč smrdijo. Dober želodec mora imeti, kdor hoče vse te nesramnosti prebirati in ko je prebral, jih vsak še pošten mož s studom vrže proč!

Na Kranjskem. Dnó 14. sept. so v Javorjah nad Poljanami na Gorenjskem odkrili spominsko ploščo rajnemu kanoniku in velikemu prijatelju slovenske mladine Luki Jeranu. Slavnostni govor je imel ljubljanski kanonik č. g. A. Kalan, ki je opisoval zbranemu ljudstvu življenje in zasluge Jeranove. — Dnó 7. sept. je blizu Kočevja na Do-

lenjskem medved napadel živino na paši in raztrgal jedno kravo. — Nova slovenska posojilnica se je ustanovila v Senožečah; v Cerknici pa konsumno društvo. — V preiskovalnem zaporu dež. sodišča v Ljubljani obesil se je dvajsetletni Val. Jerič iz Št. Jurja pri Kranju. — Dnó 20. t. m. so v Litiji slovesno obhajali sedemdesetletnico g. Luka Svetca. Udeležilo se je mnogo rojakov.

Na Štajerskem. Štajerska hranilnica v Gradcu je podarila 50 tisoč gld. za one štajerske revne gospodarje, ki so bili poškodovani po toči. Denar je izročila cesarskemu namestniku, da ga naj dá razdeliti. — Presvitli cesar je podelil znanemu rodoljubu in skladatelju slovenskemu v Št. Jurji ob južni železnici gosp. dr. Gustav Ipavic-u, zlati zasluzni križec s krono. Čestitamo! — Velikansk vihar s točo razsajal je dnó 14. t. m. ob 4. uri popoldne v Št. Janžu nad Prožinom. Toča, debela kakor orehi, oklestila in uničila je vse. Bog pomagaj, kaj nas čaka letos! — Protestantovski posestnik „Schützenhofa“ v Rosporu pri Mariboru, A. Schreiber, je v revolverjem ustrelil v glavo svojo devetletno hčerko, ki je potem drugi dan umrla, sebe pa v sence, da je bil takoj mrtev.

Na Primorskem. Konsorcij 10 rodoljubov je kupil v sredi Gorice veliko hišo z dvoriščem in vrtom; tu se priredé prostori za različne narodne potrebe, zlasti za posojilnico, za razne šole in za „Sokola“. Vsi stroški bodo znašali okoli 50.000 goldinarjev. — Prvi pastirski list novega tržaškega škofa Andreja se peča z narodnostnim bojem v prav pomirljivem duhu. — V Trstu bodo občinske volitve prve dni novembra. — Te dni se je vršilo slovesno kronanje podobe žalostne Matere božje v Trstu pri sv. Justu. V nedeljo je bila slovesna procesija, ktero so hoteli zagrizjeni lahoni na vso silo zabraniti. Rekli so, da se ta procesija ne sme vršiti dnó 20. sept., ker se ta dan v Rimu obhaja spomin, kako je laški kralj sv. Očetu ukradel mesto Rim. V mestnem zboru se je neki Spadoni oestro repenčil proti procesiji. Liberalci so res povsod jednaki.

Po drugih deželah. V Mostu na Češkem vlada nepopisen strah, ker se je svet na raznih krajih udrl. Dve hiši sta se že porušili popolnoma, tri pa so na pol podrte. Tudi kolodvor je znatno poškodovan in se mora podreti. Železniški most se je zrušil in bati se je, da se podere še več drugih poslopij. Škoda je velika. — Pri okrožnem sodišču v srbskem mestu v Valjevem sodniki niso bili jedini, kako bi razsodili. Zato so se sprli in vpričo zagovornika in poslušalcev pošteno stegli. To se malokdaj zgodi. — V Budimpešti je uradnik Izidor Berger poneveril denarno pismo, v katerem je bilo 8250 gld. — Hrvate je letos zadela dvojna neznanca nezgoda: grozna prašičja kuga in toča. Vlada pa za ubogo ljudstvo ničesar ne stori, pač pa tisočake izmetuje za one, ki se vozijo v Budapešto na razstavo!

Slovenske novice. Črnogorski knez Nikola hoče v začetku novega šolskega leta pomnožiti število ljudskih šol tako, da bo vsak črnogorski otrok mogel hoditi v šolo. Razun tega meni ustanoviti nekoliko gospodarskih in rokodelskih šol. — „Opavský Týdeník“, list, ki brani pravice češkega naroda v Šleziji, je obhajal te dni časnikarski jubilej svoje dvetisoče številke. Zaradi tega izšel je v slavnostni obleki. Čestitamo. — V Libunji na Češkem postavili so dnó 2. avgusta hvaležni Čehi duhovniku Antonu Marku spomenik. A. Marek je bil pred pol stoletjem pesnik, pisatelj in buditelj češkega naroda. Na spomeniku so pomembne besede: „Trudi se, dokler je čas! Sedanjost je zibelj bodočnosti.“ — V Belemgradu bode leta 1900. srbska narodopisna razstava. Razun Srbije se je udeleži tudi Črna gora, Dalmacija, Hrvatska in Slavonija, Bosna in Hercegovina, Staro Srbsko in Macedonija. — Na poljskem katoliškem shodu v Lvovu se je, kakor poroča „Przeglad powszechny“, pripravilo, ustanoviti za Rusine slovstveno družbo sv. Józefata, ktera naj bi po vzgledu družbe sv. Mohorja izdajala dobre knjige, pisane v katoliškem duhu za priprosto ljudstvo. Dobro! —eč—

Raznoterosti.

Največje posestvo na svetu je v državi Louisani v Severni Ameriki. Ta velika kmetija je 160 kilometrov dolga in 40 kilometrov široka. Na njej imajo 40.000 konj. Prideluje se na tem posestvu riž, sladorni trs, bombaž, žito. Skoro vsa dela se opravljajo s parom. Tako imajo parne pluge, ki dvanaest hektarov preorjejo na dan. Železnica drži 58 kilometrov daleč preko posestva. 483 kilometrov je cest in kanalov na tem posestvu. Po kanalih vozijo parniki. To posestvo je lastnina neke francoske družbe.

Milijarda minut od Kristusovega rojstva potече dne 14. aprila 1902. l. ob 4. uri 20 minut zjutraj — tako je izračunal neki uradnik, kteremu je bilo v pisarni tako dolgčas, da se je lotil tega računa, samo da minejo uradne ure.

Spomina vreden odlok. Podružnica nemškega „šulvereina“ v Frohnleithnu na Gor. Štajerskem je hotela dnó 9. avgusta prirediti veselico s srečolovom (tombolo) v društvene namene. Dan pred slavnostjo pa dobi načelnik odlok finančnega ministerstva, da se dovoli srečolov s 3300 srečkami po 5 kr.; toda ne na korist nemškega „šulferajna“, temveč za dober namen, ki ga določi okr. glavarstvo. Vsled tega velika jeza med Nemci!

Grozna nesreča. V neki tovarni v Pečuhu se je zgodila oni teden naslednja grozna nesreča. Neka delavka, 19letna Mariška Čilak, je stala poleg stroja, in sicer prav pod jermenom, kteri ga goni. Hotela si je zavezati ruto na glavi, a v tistem hipu je jermen prijel obe njeni kiti in jej hipoma odtrgal z glave vso kožo, z ušesi vred in tudi večji iznad očež. Delavci so hitro priskočili in stroj ustavili. Nesrečna delavka je obležala brez zavesti in najbrž ne okreva.

Duhovniške zadeve v Krški škofiji.

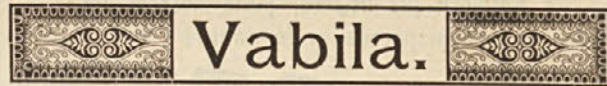
V našo škofijo je vsprejet č. g. Jan. Nagel iz zagrebške škofije. Nameščen je kot kaplan v Šmihelu nad Pliberkom. — Č. g. kaplan Franc Sattler je premeščen iz Šmihela v Št. Jakob v Rožu. — Tridesetletnico mašništva so dnó 15. sept. obhajali v Celovcu veleč. gg. dr. Ant. Müller, Ferd. Wappis, dr. Al. Cigoi O. S. B., Anton Richter, A. Waldner, Fr. Ks. Schreyer, J. Pichler, J. Lakonik in Fr. Urabl.

Poziv slovenskim skladateljem!

Odbor „Slov. pevskega društva v Ptuj“ razpisuje s tem dve častni nagradi po 80 kron a. v. za dve najboljši skladbi za moški ali mešani zbor, ter se obrača do vseh rodoljubnih slovenskih skladateljev z iskreno prošnjo, da se temu pozivu in povzdigo in razvoj domačega petja častno in mnogobrojno odzovejo.

Opozarja se, da se bode oziralo v prvi vrsti na takšne skladbe, ki zamorejo priprosti narod v najširšem pomenu navdušiti, tedaj bodi pesem veličastna, lepa, priprosta, a ne preteško umetna.

Rokopisi naj se blagovolijo podpisnemu odboru — ime skladatelja v posebnem zavitku — do novega leta 1897 doposlati. Odbor „Slov. pevskega društva“.

— **Katoliško-delavsko društvo za Prevalje in okolico** ima v nedeljo dnó 27. septembra po popoldanski službi božji društveni shod pri Štekl-nu na Fari. Napovedani so imenitni govorniki. Krščanski slovenski delavci, pridite v prav obilnem številu!

— **Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico** bode imela na rožensko nedeljo dnó 4. oktobra 1896 ob 3. uri popoldne v gostilni pri Mežnarju v Kotmarivesi svoj letni občni zbor po sledečem dnevnem redu: 1. Pozdrav predsednika. — 2. Poročilo tajnika in blagajnika. — 3. Sprejem in vpisovanje udov. — 4. Volutev novega odbora. — 5. Slučajni govori in nasveti. Po zborovanju bode prosta zabava in petje s sodelovanjem domačih pevcev. Prijazno vabi vse ude in prijatelje te družbe k obilni udeležbi.

— **Katoliško delavsko društvo za Črno in okolico** ima v nedeljo dnó 11. oktobra ob $\frac{1}{2}$ 3. uri popoldne shod v gostilni „pri Klemenu“ v Črni. Slovenske delavce vabi k obilni udeležbi.

— **Društvo vednega čiščenja** otvori letošnje razstavo cerkvenih oblačil dnó 13. oktobra ob 11. uri popoldne v domu kat. rokodelskih pomočnikov v Celovcu. Farnim predstojništvom se oblačila, za ktera so prosila, pošljejo po 17. oktobrom.

Loterijske srečke od 19. septembra.

Dunaj 61 77 25 63 83
Gradec 68 88 10 47 24

Tržne cene v Celovcu

dnó 17. septembra.

Ime blaga	na birne		na hektolitru	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	60	5	75
rž	4	—	5	—
ječmen	3	—	3	75
oves	2	—	2	50
hejda	4	—	5	—
turšica (sirk)	3	46	4	32
pšeno (kaša)	7	20	9	—
fižol	4	88	6	10
repica (krompir)	—	80	1	30
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 30 kr. do 2 gld. 40 kr. klslo 1 gld. 60 kr. do 2 gld. 40 kr., slama po 1 gld. 40 kr. do 1 gld. 80 kr. meterski cent (100 kil). Frišen speh je po 72 do — kr. kila, maslo in puter po 1 gld. do 1 gld. 10 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po — do — gld.

➡ Današnja številka obsega šest strani. ➡

➡ Prihodnja (28.) številka „Mir“-a izide dnó 10. oktobra. ➡

Naznanila.

Št. 7123.

Oklic.

Pri c. kr. deželnem kot trgovinskem sodišču v Celovcu sta se v zadržnem zapisniku izbrisala uda načelstva Andrej Brežan in Lovrenc Pokerschnig, prav: Janez Petschornig, in vpisala nova uda načelstva Matija Samselnig p. d. Mežnar in Jurij Kassl p. d. Velh, oba na Djekšah, pri hranilnici in posojilnici na Djekšah, zadruga z neomejeno zavezo.

V Celovcu, dné 4. sept. 1896.

Priporočilo.

Zavarovanja vsake vrste sprejema „Unio catholica“. Pošteni in vešči zastopniki za posamezne pokrajine se iščejo. Pojasnila daje radovoljno nje glavni zastop v Gradcu, Radetzkyjeve ulice št. 1.

KONJAK,

prežgan iz vina lastnega pridelka, priznan kot najboljši, čudovito učinkujoče in bolečine olajšujoče sredstvo proti protinu, trganju po udih in skrnini. Steklenica velja 1 gld. 20 kr. **Stari konjak**, izvrstno zdravilo za želodčne bolezni in proti onemoglosti; steklenica 1 gld. 50 kr. Razpošilja se po pošti. Kdor vzame štiri steklenice, pošljejo se mu franco.

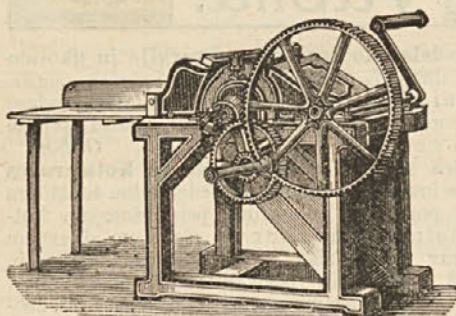
Benedikt Hertl, vlastelin grajščine Golič pri Konjicah (Gonobiz) na Štajerskem.

Na prodaj ali v najem

se dá Blažetovo posestvo v Brezji pri Rožku, ki ima 9 birnov posevne in okoli 10 jhov gozda in mnogo sadnega drevja in stoji vse v lepem redu. Natančneje se poizve pri Gregoriju Arnejeu, mizarju in posestniku v Brezji pr Rožku na Koroškem.

Val. Wigele, prej Jožef Erlach

v Korpičah pri Beljaku, pošta Rekarja ves priporoča svoje dobre:

rezalnice za krmo, mlatilnice, žrmlje, stiskalnice za zobe pri žagah, vse železne dele za vodne žage,

stiskalnice za olje in sadje itd. Tudi popravlja vse stroje točno in po najnižjih cenah.

Na prodaj je

Wegmeisterova kajza na Ruštatu blizu Velikovca. Ima lep sadni vrt okoli hiše, vrt za zelenjavo, štiri lepe sobe, kuhinjo in podstrešje. Vse v dobrem stanu. Nese na leto 70-80 gld. dobička. Za kakega rokodelca bi bila najbolj pripravna, ker je blizu ceste in se lahko jedna krava preživi. Več se izve pri g. Franc Tratniku, gostilničarju pri „Elefantu“ v Celovcu, kolodvorske ulice hiš. št. 25. ali pa pri Mentēju v Vovbrah.

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsakej fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam. Pismena vprašanja pod „9132“, Gradec, poste restante.

Prodá se posestvo,

ki ima 113 jhov svetá, njive in planino, vse vkupaj. Izpase se po leti lahko do 20 komadov goveje živine, ktera se tudi po zimi dá izrediti brez težave. Izplačati je takoj le 2000 gld. v gotovini; ostalo se lahko pusti na hiši vknjiženo proti primernim obrestim. Posestvo leži v solnčnem kraju in ima leša vedno dovolj za domačo porabo. Kdor želi to posestvo kupiti, naj se koj oglasi pri posestniku Francu Pasterku p. d. Golob v Koprivni, pošta Črna na Koroškem.

Dve mali posestvi,

ležeči pri Rožku, se prodasta ali dasta v najem. Ležita v jako lepem kraju, in jedno ima veliko dobrega sadja. Polovica denarja more ostati na hišah. Oglasila naj se pošiljajo pod imenom: Martin Košat, Bierdepot v Rožku.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitev itd. po najnižjih cenah.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

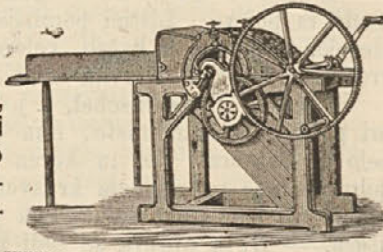
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlergasse šte. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki vodovodi, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobno na levi strani.)

Cenike pošilja zastoj.

Pozor!

Podpisani priporoča sledeča natorna vina: **Retzer po 24 kr., Dornberger 26 kr., muškatelec po 28 kr., rudeči Tirolec po 20 kr., vsa čisto pristna.**

Dalje: Rzne mineralne vode; glavberjevo in grenko (angleško) sol poštine prosto do vsake železnične postaje 100 kilogr. po 4 gld. 50 kr. **Otrobe in moko za živino. Roman- in portlandcement** po najnižjih cenah. Sploh razno speerijsko blago, moko in žgane pijače v velikem in po drobnem.

Amand Prosen,

v Celovcu, kosarske ulice.

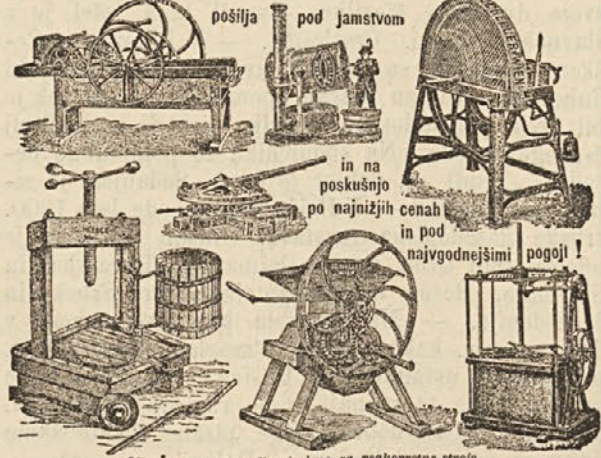

Kathreiner
KNEIPEPOVA SLADNA KAVA
je kot primes k bobovi kavi **edno zdrava kavina pijača.**
Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.
Svarilo! Zaradi nišvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje z imenom **Kathreiner**

Jakob Petschounik,
usnjarski trgovec

v Celovcu, na novem trgu št. 4 med „gostilno pri Kleeblatt-u“ in Kopperjevo prodajalnico priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega najboljšega usnja, kakor tudi pravo rusko irhovino po najnižji ceni. — Prodaja tudi vsakovrstno čevljarško orodje. — Izdeluje in prodaja najizvrstnejšo mast in lak za usnje. — Kupuje vsakovrstne živinske kože za stroj po najvišji ceni. Slavno občinstvo uljudno vabi na vsakojaki poskus, da se prepriča o kakovosti robe.

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

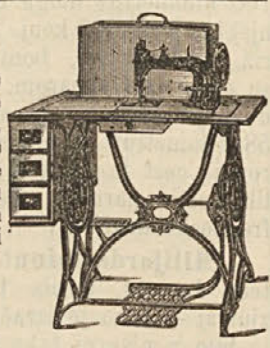

pošilja pod jamstvom in na poskušnjo po najnižjih cenah in pod najvrednejšimi pogoji!
Lito železo, mivno ali prirejeno, za vsako vrsto stroja.
Bogato ilustrovani 192 strani obsejal ceniki v slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj zastoj.
IG. HELLER, DUNAJ
2 PRATERSTRASSE N. 49.
Preprodajalci se iščejo.

Važno

za čevljarje, sedlarje, jermenarje in šivilje: najboljši in najcenejši šivalne stroje vsake vrste, posamezne dele teh strojev in igle vsake vrste kakor tudi železne blagajnice, varne proti ognju in tatovom, prodaja podpisani in stroje tudi po ceni popravilja v svoji delavnici. Tovarniške cene.

Matija Planko
v Celovcu, Burggasse št. 12.

Nedavno odlikovano na higijenski razstavi v Londonu s prvim darilom, z zlato kolajno.

Med vsemi do sedaj naznanjenimi sredstvi proti skrnini, trganju po udih, čutniški boleznim in zobeh in glavobolu se od prvih zdravniških veljakov kot najboljši pripomoček priporoča

„MIRAKULIN“

ki gotovo pomaga in je najboljši zdravilo proti tem boleznim. Cena jedni steklenici je 1 gld., po pošti poštine prosto 1 gld. 20 kr. — Dobiva se v lekarni

Löwenapotheke,

Baruch Gyula, Miskolcz št. 188 na Ogerskem.

Vaše blagorodje! Pošljite mi takoj dve steklenici Vašega izvrstnega zdravila, kterega ne morem pogrešati. Spoštovanjem Chalzel N. Budimpešta, 24. maja 1896.

Ker se mi je Vaš „Miraculin“ dobro prilagel, pošljite mi takoj dve steklenici. Spoštovanjem Fani Tuč v Geviču, 8. junija 1896. Pošljite mi še eno steklenico „Miraculina“, ker mi pomaga za protin v nogah. Ter. Jahoda v Pragi, 16. jun. 1896. Pristno le z zgornjo znamko.

Iz Ljubljane.

Blagorodni gospod pl. Trnkóczy v Ljubljani!

Pošiljatev Vašega izvrstnega zdravila sem z veseljem prejel. Ob jednom Vam pošljem 5 dolarjev, za kateri znesek mi blagovolite vnovič sledeča zdravila, ktera mi zelo pomagajo, poslati:

- 1 tucet doktor pl. Trnkóczy-ja kapljic za želodec.
- 2 zavitka " " " odvajalnih (čistilnih) kroglice.
- 1 tucet " " " oveta zoper trganje
- 3 steklenice " " " zeliščnega soka.

Pozdravlja Vas Vam udani **Josip Schneller.**

Calumet U. S. Michigan, Severna Amerika, 23. mal. travna 1886.

Ta domača zdravila dobijo se najceneje po pošti; so mnogo let izkušena, z dobrim vspehom rabljena, narejena po originalnem navodilu doktor pl. Trnkóczy-ja, oblastnijsko potrjena. Vsako zdravilo ima postavno varstveno znamko, je najboljši kakovosti, vedno sveže in s tisoči zahvalnih pisem jednaki zgorajšnjemu.

Posebno so doktor Trnkóczy-ja

Maria Zell. kapljice za želodec,

krepčujoče, sliz raztvaryajoče, odpenjajoče, čistujoče in slast vzbujajoče.

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld., 3 tucate 4 gld. 80 kr

Doktor pl. Trnkóczy-ja odvajalne (čistilne) kroglice.

1 skatljica 21 kr., 1 zavitek 1 gld. 5 kr., 5 zavitev 4 gld. 75 kr.

Sok za prsi, pljuča in zoper kašelj

ali doktor pl. Trnkóczy-ja planinski zeliščni sirup, prirejan iz lahko pretvarljivega vapnikovega železa, pomirja kašelj, raztaplja sliz, polajšuje bolečine, boljša draženje pri kašljanju, pomnožuje slast do jedi, pospešuje kri, krepi in poživilja.

1 steklenica 56 kr., 1/2 tucata 2 gld. 50 kr.

Zoper trganje in revmatične bolečine

je doktor pl. Trnkóczy-ja cvet zoper trganje kot najboljši priporočilo proti bolečinam v križi, v rokah in nogah ter dobro gódi v okrepitve in novopoživiljenje po dolgi hoji, težkem delu itd.

1 steklenica 50 kr., 1/2 tucata 2 gld. 25 kr.

Vse te, kakor tudi vsa druga zdravila razpošilja na vse kraje vsak dan po pošti

lekarna Trnkóczy

zravn rotovža
Ljubljana, Kranjsko.

